

Програма

**для загальноосвітніх навчальних закладів
з навчанням румунською мовою**

**Література (румунська та світова)
10-11 класи**

Профільний рівень

Programa școlară

Literatura (română și universală)

Orientare filologică Nivelul de profil

pentru clasele 10 – 11
ale instituțiilor de învățământ general
cu limba română de predare

Notă de prezentare

Programa școlară la cursul integrat de literatură română și literatură universală (**profil filologic**) pentru clasele 10–11 ale instituțiilor de învățământ general cu limba română de predare a fost elaborată în baza „*Standardelor de stat pentru școala de bază și școala medie*” ale Ministerului Învățământului și Științei din Ucraina.

Acest document important de stat determină conținuturile studierii literaturii în clasele cu profil filologic, volumul, consecutivitatea predării materiei de studiu, registrul de cunoștințe, competențe, concepții, valori și atitudini care trebuie însușite și formate pe parcursul acestei perioade și care să contribuie la formarea unei personalități autonome a elevului.

Fiind unul dintre cele mai bogate izvoare de valori spirituale, moral-estetice, etice, cultural-istorice, literatura, ca disciplină școlară, ocupă un loc cu totul deosebit în procesul instructiv-educativ al instituțiilor de învățământ general. Mijloacele cuvântului artistic contribuie la educarea cetățeanului, la dezvoltarea competențelor lui și atitudinilor. Operele din literatura română oferă elevilor posibilitatea de a însuși valorile și tradițiile propriului popor, iar operele din literatura universală îi ajută să compare și să aprecieze realizările literare și culturale ale altor popoare.

Scopul fundamental al studierii literaturii la această etapă se focalizează pe *formarea competențelor comunicative și culturale* ale elevilor prin contextualizarea culturală a fenomenului literar. Acestea vor fi axate pe cunoștințe, deprinderi cognitive de tip creativ; pe convingeri și concepții despre lume și societate, pe educarea conștiinței și dezvoltarea spirituală a acestora ca persoane care păstrează și dezvoltă valorile spirituale ale poporului său, după cum și descoperă și apreciază valorile patrimoniului culturii universale.

În clasele 10–11 obiectivele sunt:

- formarea înțelegerii necesității vitale de studiere a literaturii, de cunoaștere a lumii prin abordarea integrată a literaturii, a istoriei, culturii, valorilor estetice și morale;
- aprofundarea competențelor de lectură ale cititorului avizat, activ și conștient, capabil să sintetizeze trăsăturile definitorii ale unei epoci culturale / ale unui curent literar sau cultural, să conștientizeze, să analizeze și să aprecieze cele citite, apoi să încadreze într-un context cultural larg textele studiate;
- formarea la elevi a deprinderilor și a priceperilor de întrebuintare în comunicare a mijloacelor expresive ale limbii materne în procesul analizei / comentariului operei literare;
- perfecționarea deprinderilor de percepere a operei literare ca fenomen de artă;
- cultivarea unor valori și atitudini care să contribuie la formarea personalității autonome a elevilor capabile de discernământ și de spirit critic, apte să-și argumenteze propriile opțiuni, dotate cu sensibilitate estetică, având conștiința propriei identități culturale și manifestând interes pentru varietatea formelor de expresie artistică;
- formarea capacităților de a întrebuinta tehnicile de analiză literară și stilistică, a conceptelor operaționale din domeniul studiului literaturii;
- stimularea gândirii autonome, reflexive și critice prin lectura textelor;
- dezvoltarea capacității de a formula și a argumenta judecăți de valoare;
- educarea sentimentului frumosului și a expresivității cuvântului matern;
- dezvoltarea gândirii logice și algoritmice în procesul cunoașterii și interpretării textului;
- dezvoltarea competențelor de argumentare și de gândire critică și reflexivă;
- formarea deprinderilor și competențelor de documentare ale elevilor;
- îmbogățirea competenței culturale a elevilor prin intermediul textului literar;
- perfecționarea capacităților de formulare a opiniilor și de exprimare a sentimentelor referitoare la anumite fenomene din viață sau din creațiile literare, de abordare a problemelor moral-etice și estetice;

- formarea unor reprezentări culturale privind evoluția și valorile literaturii române și universale;
- abordarea flexibilă și tolerantă a opiniilor și a argumentelor celorlalți;
- cultivarea unei atitudini pozitive față de limba maternă și recunoașterea rolului acesteia pentru dezvoltarea personală și îmbogățirea orizontului cultural;
- cultivarea gustului estetic în domeniul literaturii și formarea unor reprezentări culturale care să contribuie la dezvoltarea conștiinței identitare;
- formarea concepțiilor umaniste despre lume;
- educarea la elevi a respectului față de existența spirituală a poporului său și a atitudinii tolerante față de alte tradiții culturale;
- dezvoltarea lumii spirituale a elevului, a valorilor lui morale și estetice, a trăsăturilor personale ale cetățeanului Ucrainei care acceptă și popularizează valorile naționale și general-umane, conștientizează apartenența sa la comunitatea europeană;
- formarea universului spiritual al elevilor, a concepțiilor unitare despre lume, a orientărilor valorice general-umane prin intermediul operei literare;
- dezvoltarea interesului față de comunicarea interculturală;
- formarea unei generații tinere care ar fi capabilă să se integreze în diverse nivele ale societății; să-și continue, în orice fază a existenței, procesul de învățare.

Principiile de învățare a literaturii:

- principiul integrator;
- studierea literaturii în baza *receptării* textului literar, aprofundarea capacităților de comentariu și sinteză, după cum și a *exprimării* propriilor opinii în procesul de interpretare a acestuia;
- principiul consecutivității;
- respectarea cerințelor psihopedagogice față de particularitățile de vârstă ale elevilor.

Programa are următoarea structură:

- conținuturile componente literare (*operele propuse pentru studiere și noțiunile de teorie literară*);
- cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor;
- anexe (*lista textelor pentru lectură individuală și discuție colectivă în clasă*).

Linii de conținut ale componente literare sunt *linia axiologică, linia cunoașterii literaturii, linia culturală*.

Linia axiologică asigură studierea operei literare în unitatea dimensiunilor etice și estetice, orientarea lucrului asupra textului în vederea aprofundării viziunilor valorice și a dezvoltării capacităților creative individuale;

linia cunoașterii literaturii asigură însușirea celor mai importante cunoștințe teoretice și istorico-literare la analiza operei în contextul procesului literar;

linia culturală asigură conștientizarea literaturii ca parte componentă a culturii spirituale naționale și universale.

Conținutul componente literare, în clasele 10–11 cu profil filologic, vizează aprofundarea deprinderii de lectură a literaturii artistice, perfecționarea capacităților și atitudinilor, crearea în baza cunoștințelor literare însușite a condițiilor optime pentru dezvoltarea multilaterală a personalității și realizarea acesteia; educarea cetățeanului Ucrainei, formarea valorilor naționale, universale și general-umane, angajarea elevilor la cunoașterea celor mai reușite realizări ale culturii.

Conținutul componente literare se va studia în baza pedagogiei și metodicii comparative, la fel și a didacticii generale axate pe particularitățile cunoașterii empirice și științifice, care antrenează în toate situațiile perspectiva *comunicativ-funcțională* a învățării.

Se recomandă o îmbinare a folosirii modelelor de operare pe text cu studiul descriptiv al literaturii.

Studiul va fi *orientat către elev*. Se va pune accent pe activitățile didactice de tip formativ care necesită implicare și interacțiune pentru rezolvarea unor sarcini de învățare concrete prin: formarea de competențe și atitudini, cu valențe ulterioare de actualizare și de extindere; îmbinarea echilibrată a proceselor de cunoaștere și de interpretare a textului;

abordarea diferențiată și diversă a epocilor / curenților în baza textelor prevăzute de programă, întrebunțând orele disponibile.

Textul literar, operele și evenimentele literare solicită întrebunțarea unui instrumentar tehnologic corespunzător, caracteristic cunoașterii artistice: *reflectarea, creativitatea, reconstruirea, recrearea, motivația, retrăirea, conversația, expresivitatea, evidențierea valorilor, formarea atitudinii personale* etc. În acest sens, *cunoașterea artistică* la lecțiile de literatură este dominantă în studierea noțiunilor de teorie literară, estetică, mitologică, etimologică, în descoperirea frumuseții operelor populare artistice etc.

În activitatea la clasă profesorul va respecta programa școlară, având libertatea de a selecta metodele, pe care le consideră potrivite, pentru acoperirea obiectivelor.

La studierea operei va efectua legături interdisciplinare, în primul rând, cu literatura ucraineană, cu artele conexe (muzica, pictura, cinematografia etc.)

Procesul predării-învățării literaturii are caracter funcțional, practic, aplicativ. Textele studiate sunt mijloacele de realizare a finalităților acestei discipline școlare și vizează competențe care pot fi aplicate în variate contexte (*analiză, comparare, descrieri, rezumare, argumentare* etc.). O atenție aparte necesită formarea deprinderilor de receptare care mai apoi să poată fi aplicate la lectura altor texte de același tip.

Finalitățile se realizează eficient prin centrarea pe activitatea elevului. În clasa a 12-a se va pune accent pe aprofundarea tehnicilor de analiză, de interpretare și de discutare a literaturii. Activitățile profesorului vor fi orientate spre consolidarea capacităților elevilor de exprimare orală și scrisă pe teme din domeniul literaturii. Se recomandă consolidarea și dezvoltarea capacităților elevilor de a analiza, compara, interpreta și evalua operele literare.

Cunoștințele, deprinderile și percepțiile elevilor vor fi evaluate în baza „*Criteriilor Ministerului Învățământului și Științei din Ucraina*”.

Clasa a10 a

(140 ore, 4 ore pe săptămână, disponibile – 12 ore)

nr. de ore	Conținuturile învățării	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
8	<p>Actualizarea noțiunilor de teorie literară însușite în clasele 5 – 9 (aplicativ). Structura operei literare (tema, ideea, subiectul, momentele subiectului; motiv, laitmotiv). Personajul literar, Modalitățile de exprimare. Figurile de stil. Elemente de metrică și prozodie.</p>	<p>Elevul</p> <ul style="list-style-type: none"> • își consolidează și sistematizează noțiunile de teorie literară însușite în clasele 5 – 9; • aplică adecvat modalitățile de exprimare; • întrebuințează la locul potrivit în comunicarea orală și scrisă figurile de stil; • identifică în texte elementele de metrică și prozodie;
3	<p>Titu Maiorescu. Personalitatea lui Titu Maiorescu. Activitatea creatoare. Ideile estetice. Titu Maiorescu – spirit iluminist. Junimea. Revista Convorbiri literare. Scurtă istorie. Principalele manifestări de cultură. Epoca marilor clasici.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • apreciază rolul lui Titu Maiorescu în critica literară românească; • analizează talentul lui literar și crezul lui estetic; • înțelege dimensiunea clasicistă și romantică a esteticii lui Titu Maiorescu; • determină elemente realiste în estetica autorului; • numește principiile sociale și estetice ale junimismului; • apreciază rolul junimiștilor în evoluția culturii naționale;
26	<p>Mihai Eminescu, viața și activitatea literară.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • numește cele mai însemnate date și opere din viața și activitatea lui Mihai Eminescu;
2	<p>Poezia Epigonii. Preliminarii. Tema, ideea, compoziția. Semnificațiile poemului. Descrierea tablourilor. Particularitățile stilului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • determină tema, ideea, structura operei; • comentează semnificațiile titlului și ale operei; • definește concepția despre poezie și misiunea poetului; • identifică și compară trecutul și prezentul; • cunoaște subiectul; • observă descrierea tablourilor; • realizează comentariul literar; • conștientizează rolul poeziei în dezvoltarea culturii;
2	<p>Scrisoarea I Sursele de inspirație. Problematika. Teme și motive. Structura operei. Viziunea cosmologică. Imaginea bătrânului dascăl. Particularitățile artistice. Procedee sintactice. <i>Teoria literară.</i> Scrisoarea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • determină temele, motivele; • analizează structura operei; • cunoaște noțiunea de scrisoare; • analizează particularitățile artistice; • identifică bivalența timpului din poem; • descoperă viața omului de geniu; • descrie portretul bătrânului dascăl; • analizează procedeele sintactice: <i>interogația retorică, repetiția,</i>

		<p><i>enumerația, adresarea de discurs retoric;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • descoperă variate texte științifice referitoare la legea conservării energiei; • conștientizează îmbinarea filozofiei cu literatura;
8	<p>Lirica de dragoste. Caracterul romantic al liricii eminesciene. Poeziile: <i>Dorința</i>. Teme și motive. Ideea poeziei. Viziunea poetului asupra iubirii și naturii.</p> <p><i>Floare albastră</i>. Tema. Structura poeziei. Sensurile simbolice și mitologice. Planul teluric și efemer al cunoașterii. Particularitățile artistice. Semnificația titlului. Elemente clasiciste.</p> <p><i>Sara pe deal</i> – poezie a dorului de dragoste (conținând neîntrecute elemente de pastel). Rolul elementelor terestre și cosmice. Semnificația simbolurilor.</p> <p><i>Atât de fragedă</i> Idealul poetului în dragoste. Idilă reprezentativă a iubirii.</p> <p><i>Teoria literară. Idila.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • stabilește marile teme ale creației eminesciene; • citește și recită expresiv; • comentează textele poeziilor; • numește temele și motivele; • comentează semnificațiile simbolice și mitologice; • descoperă planul teluric și efemer al cunoașterii; • observă viziunea poetului asupra iubirii și naturii; • determină rolul elementelor terestre și cosmice; • identifică figurile de stil; • însușește noțiunea de idilă; • realizează comentariul literar al poeziilor; • apreciază comuniunea omului cu natura; • evidențiază nivelul de valoare universală al creației lui Mihai Eminescu;
5	<p>Elegii și sonete. (prezentare generală).</p> <p>Elegia, <i>Mai am un singur dor</i> Poezie a dorului ca impuls vital care arată ultimul capăt al voinței. Visul reintegrării cosmice. Sensul general de pribegie a existenței rătăcitoare în ordinea odihnitoare și veșnică a naturii.</p> <p><i>Teoria literară. Elegia.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul elegiei; • stabilește cele trei motive în structurarea textului; • identifică figurile de stil; • înțelege noțiunea de elegie; • stabilește elementele prozodice; • descoperă semnificațiile din text; • descoperă elemente comune cu alte creații; • evaluează valorile elegiei;
2	<p>Sonetele: <i>Afară-i toamnă, Sunt ani la mijloc, Când însuși glasul</i> (un sonet la alegerea profesorului).</p> <p><i>Teoria literară. Sonetul (actualizare).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv sonetele; • numește tema, ideea; • își aprofundează cunoștințele despre structura sonetului; • identifică semnificațiile; • identifică figurile de stil; • își consolidează cunoștințele despre sonet; • descoperă imaginile vizuale, auditive, olfactive; • reține valoarea stilistică a primului vers; • identifică antiteza timpurilor verbale; • comentează tema sonetului; • explică valoarea sugestivă a sintagmelor poetice;
3		

		<ul style="list-style-type: none"> • explică valoarea semantică a unor cuvinte prin asocierea acestora cu iubirea, cu dorul; • determină rolul activ al imperativului cu invocația retorică, ilustrând efectul stilistic obținut prin această asociere; • observă modul în care evoluția ideilor din structura sonetelor se subordonează mesajului final.
2	<p>Poezia <i>La steaua</i>. Meditație pe tema filozofică a vieții umane. Imaginea stelei și a iubitei. Claritatea și simplitatea discursului poetic. Valoarea gnomică a textului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul poeziei; • determină tema, motivele; • comentează semnificațiile titlului și ale textului; • argumentează condiția geniului; • identifică antitezele din text; • numește stilul și maximele cuprinse în poezie; • descoperă cele trei planuri: al timpului, al societății, al omului și semnificațiile lor; • înțelege poezia ca o meditație asupra rosturilor vieții; • apreciază valoarea filozofică și gnomică a poeziei;
5	<p>Poemul <i>Luceafărul</i>. Geneza poemului. Compoziția: planurile universal-cosmic și uman-terestru. Bogăție de teme și motive. Motivul zburătorului. Iubirea. Elemente epico-lirice și dramatice. Modalități de exprimare. <i>Luceafărul</i> – exponent al dramei omului de geniu. Sensul alegoric al poemului. Valorile etice, sociale și filozofice ale poemului. Măiestria artistică. Expresivitatea limbajului poetic. Semnificațiile poemului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poemul; • descoperă și numește sursele folclorice ale poemului; • determină compoziția poemului; • stabilește planurile universal-cosmic și uman-terestru; • numește temele și motivele; • descoperă sensul alegoric; • stabilește semnificațiile titlului și ale poemului; • analizează particularitățile artistice și expresivitatea limbajului poetic; • argumentează teza că <i>Luceafărul</i> este exponent al dramei omului de geniu; • apreciază valorile poemului;
2	<p>Nuvela <i>Sărmanul Dionis</i>. Proza fantastică, filozofică, de factură reflexivă. Geneza. Tema, personajele, conflictul și subiectul structurate pe conceptul de lume ca vis. Semnificațiile nuvelei și titlului. Planurile narrative. Elemente de romantism. Fantasticul ca trăsătură a fanatismului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • numește temele; • descoperă structura operei; • comentează semnificația titlului; • determină liniile subiectului; • identifică spațiul și timpul din operă; • stabilește modalitățile de exprimare din text; • înțelege tema transmigrației sufletelor; • caracterizează personajele; • descoperă elementele romantice și fantastice; • apreciază valoarea fantastică și filozofică a operei;
11	<p>Ion Creangă, <i>viața și activitatea literară</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • numește cele mai însemnate date și opere din viața și activitatea lui Ion Creangă;

7	<p>Amintiri din copilărie. Tematica. Izvoarele de inspirație. Structura epică a operei. Evocarea afectivă a copilăriei. Comicul. Personaje reprezentative și procedee de individualizare a acestora. Autorul – narator și personaj principal. Particularitățile artistice (arta narativă și expresivitatea imaginilor). Modalități de realizare a umorului. Specificul stilului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • determină tematica; • analizează structura epică a operei; • identifică izvoarele de inspirație; • comentează particularitățile artei narative; • stabilește semnificațiile operei; • descoperă comicul; • caracterizează personajele; • demonstrează că <i>Amintirile din copilărie</i> este un roman al vârstei inocente, al formării și al moderării umane; • argumentează că este o evocare a satului tradițional cu obiceiuri fixate printr-o existență multimilenară; • evidențiază trăsăturile specifice limbajului artistic; • stabilește modalitățile de exprimare din text; • identifică unități lexicale în operă și sensurile lor; • apreciază copilăria nu numai cu ochii omului matur, ci și cu ochii copilului universal; • își exprimă părerea despre valorile descoperite și argumentează; • înțelege contribuția lui Ion Creangă la dezvoltarea prozei;
4	<p>Povestea Harap Alb. Surse folclorice. Teme și motive. Caracterizarea personajelor. Mijloacele artistice de exprimare. Elemente de originalitate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • descoperă sursele folclorice ale poveștii; • determină temele, motivele; • stabilește rolul formulelor în poveste; • comentează semnificațiile; • caracterizează personajele; • identifică caracteristici ale poveștii; • identifică modalitățile de exprimare din text; • folosește mijloacele artistice descoperite în poveste în comunicarea orală și cea scrisă; • apreciază valorile etice și didactice ale poveștii;
6	<p>Ion Luca Caragiale, comedia <i>O scrisoare pierdută.</i> Viața și activitatea literară. Structura operei și momentele acțiunii. Compoziția. Caracterizarea personajelor prin acțiune, limbaj și nume. Natura și elementele comicului. Limbajul artistic.</p> <p><i>Teoria literară.</i> Realismul. Comedia. Genul dramatic (actualizare).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • determină tema, problematica; • stabilește structura și momentele acțiunii; • însușește noțiunea de realism; • își actualizează cunoștințele despre genul dramatic și comedie; • identifică liniile subiectului; • numește modalitățile de caracterizare a personajelor; • descoperă situațiile comice în operă; • delimitează cadrul dialogal; • analizează replicile, vocabularul, construcții sintactice, exclamațiile,

		<p>interogațiile;</p> <ul style="list-style-type: none"> • respectă normele ortoepice la lectura expresivă a textului; • descoperă contrastul dintre două aspecte ale realității (<i>între adevăr și neadevăr, esență și apartenență, efort exagerat și rezultatul obținut</i>); • analizează personajele care reprezintă tipul „omului politic și al demagogului”; • apreciază universul comic și universul tragic al operei; • își exprimă părerea despre rolul scriitorului în dezvoltarea genului dramatic și o argumentează;
5	<p>Ioan Slavici, romanul <i>Mara</i>. Viața și activitatea literară. Roman-frescă de amplă deschidere socială și psihologică. Tema și ideea romanului. Subiectul. Evocarea existenței și a degradării umane. Dezumanizarea și pierderea sufletului. Personajele (analiză psihologică). Caracterul general-uman al eroilor.</p> <p><i>Teoria literară. Romanul realist.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • descoperă tema și ideea romanului; • înțelege că romanul ilustrează estetic opiniile morale ale autorului prin tipologia personajelor, prin mesajul formulat, prin destinul eroilor; • conștientizează faptul că omul trebuie să-și îndeplinească datoria față de societate, respectând regulile sociale; • înțelege că viața socială presupune înțelegere și toleranță etnică și religioasă;
5	<p>Barbu Ștefănescu Delavrancea, drama <i>Apus de soare</i>. Viața și activitatea literară. Sursa de inspirație. Tema. Structura operei. Semnificația titlului. Natura conflictului. Caracterizarea personajului principal – Ștefan cel Mare. Relația natură – stările sufletești ale personajelor. Trăsătura dominantă a stilului.</p> <p><i>Teoria literară. Naturalismul.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic textul; • identifică sursa de inspirație; • descoperă natura conflictului și trăsătura dominantă a stilului; • comentează semnificația simbolică a titlului; • înțelege noțiunea de naturalism; • stabilește momentul culminant al acțiunii; • numește procedeele stilistice întâlnite în operă; • caracterizează personajul principal; • identifică modalitățile de exprimare din text; • analizează limbajul artistic; • apreciază valorile istorice, sociale și psihologice ale operei;
8	<p>George Coșbuc, poezia <i>Poetul</i> Viața și activitatea literară.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia; • determină caracterul social al poeziei; • identifică tema, ideea; • comentează semnificațiile titlului și ale poeziei; • identifică modalitățile de exprimare din text; • analizează limbajul artistic; • analizează particularitățile artistice; • apreciază concepția poetului despre poezie și rolul scriitorului în societate;
3	<p>Poezia <i>Numai una</i>. Teme și motive. Concepția țăranelor despre dragoste.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • stabilește tema, ideea;

	Intensitatea sentimentului. Particularitățile artistice.	<ul style="list-style-type: none"> • descoperă semnificațiile poeziei și ale titlului; • identifică figurile de stil; • apreciază valorile descrierilor din text; • comentează concepția țaranului despre dragoste; • își exprimă părerea asupra celor descoperite și o argumentează;
2	<p>Poezia <i>Lupta vieții</i>. Tema și ideile gazelului. Specificul textului. Viața privită ca o continuă luptă. Rolul interogațiilor. Particularitățile artistice.</p> <p><i>Teoria literară. Gazelul.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • descoperă tema, ideile; • identifică rolul semnificațiilor și al titlului; • stabilește figurile de stil; • însușește noțiunea de gazel; • comentează conținutul poeziei; • își exprimă părerea și o argumentează;
4	<p>Octavian Goga, poezia-manifest <i>Rugăciune</i>.</p> <p>2 Viața și activitatea literară. Tema, motive. Semnificația poeziei. Crezul artistic al poetului.</p> <p><i>Teoria literară. Manifestul literar.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic și expresiv textul; • comentează conținutul; • determină temele, motivele; • descoperă semnificațiile poeziei; • însușește noțiunea de manifest literar; • identifică în text cuvintele care sugerează starea sufletească a poetului; • analizează efectele stilistice din operă; • apreciază conștiința socială și națională; • înțelege crezul artistic al poetului;
2	<p>Poezia <i>Plugarii</i>. Imaginea lirică a satului. Motivul comuniunii dintre om și natură. Caracterul realist al poeziei. Menirea țaranului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • numește tema; • descoperă imaginea lirică a satului; • stabilește tipurile umane caracteristice mediului rural; • realizează portretul colectiv al truditorilor pământului; • înțelege caracterul realist al poeziei;
6	<p>Aleksandr Sergheevici Pușkin, romanul în versuri <i>Evghenii Oneghin</i>.</p> <p>5 Viața și activitatea literară. Romanul – frescă a societății rusești. Structura și problematica romanului. Caracterizarea personajelor. Originalitatea și bogăția limbajului poetic.</p> <p><i>Teoria literară. Romanul în versuri.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic și expresiv textul; • comentează cele citite; • determină structura și problematica romanului; • cunoaște noțiunea de roman în versuri; • redă subiectul; • observă caracterul social-psihologic al romanului; • caracterizează personajele; • determină modalitățile de exprimare; • evidențiază rolul descrierii; • apreciază originalitatea și bogăția limbajului poetic; • conștientizează aspectul moral al relațiilor dintre oameni;
1	<p>Poezia <i>Eu v-am iubit</i>. Sinceritatea și noblețea sentimentului de</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia;

	dragoste. Măiestria artistică.	<ul style="list-style-type: none"> determină tema și ideea; descoperă sinceritatea și noblețea sentimentelor de dragoste; determină particularitățile artistice și măiestria poetică; apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea literaturii universale;
5	<p>Gustave Flaubert, romanul <i>Doamna Bovary</i>. Viața și activitatea literară. Aspirațiile iluzorii în confruntare cu realitatea. Particularitățile artistice (<i>întrebuințarea vorbirii directe ca procedeu pentru dezvoltarea psihologiei personajelor</i>).</p> <p><i>Teoria literară.</i> Noțiunea de bovarism. Tipuri și mijloace de psihologism în literatură.</p>	<ul style="list-style-type: none"> determină tema, structura; descoperă problematica romanului; însușește noțiunea de bovarism, de tipuri și mijloace de psihologism în literatură; analizează particularitățile artistice; comentează conținutul; caracterizează personajele; identifică caracterul realist al operei; stabilește modalitățile de exprimare în roman; apreciază valoarea etică, estetică și psihologică a romanului;
5	<p>Fiodor Mihailovici Dostoevski, romanul <i>Crimă și pedeapsă</i>. Viața și activitatea literară. Structura și problematica romanului. Caracterizarea personajelor (psihologismul, polifonia, profunzimea dezvăluirii caracterelor umane).</p> <p><i>Teoria literară.</i> Romanul psihologic și romanul filozofic.</p>	<ul style="list-style-type: none"> citește analitic textul; determină structura și problematica romanului; însușește noțiunile de roman psihologic și roman filozofic; realizează comentariul literar și analiza stilistică a unor fragmente; dezvăluie complexitatea lumii spirituale; descoperă semnificația titlului; observă caracterul filozofic, social, psihologic și moral-etic al operei; caracterizează personajele; stabilește modalitățile de exprimare în roman; apreciază concepția filozofică, etică și estetică a scriitorului reflectate în opera artistică; apreciază rolul scriitorului în literatura universală;
7	<p>Lev Nikolaevici Tolstoi, romanul <i>Război și pace</i> – apogeul creației. Viața și activitatea literară. Structura romanului: teme, idei, motive. Episoade-cheie. Complexitatea personajelor. Personajul colectiv. Măiestria artistică a autorului.</p> <p><i>Teoria literară.</i> Realismul. Romanul-epopee.</p>	<ul style="list-style-type: none"> citește analitic textul; determină tema, ideea, motivele și structura; caracterizează personajele și recunoaște complexitatea lor; identifică specia operei; însușește noțiunea de roman-epopee; determină măiestria artistică; descoperă concepția social-filozofică; stabilește fragmentele esențiale; descoperă modalitățile de exprimare în roman; își expune părerea despre popor ca forță motrice a istoriei — personajul colectiv al romanului;

		<ul style="list-style-type: none"> • conștientizează valoarea universală a creației lui L.N.Tolstoi; • își exprimă părerea despre valoarea operei și o argumentează;
6	<p>Anton Pavlovici Cehov, <i>Livada cu vișini</i>. Viața și activitatea literară. Problematica și structura operei. Caracterizarea personajelor. Semnificațiile operei.</p> <p><i>Teoria literară. Comedia lirică.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • determină structura și problematica operei; • comentează semnificația titlului și a simbolurilor; • caracterizează personajele; • comentează rolul dialogului; • apreciază specificul limbajului artistic al operei; • observă legătura dintre generații; • stabilește modalitățile de exprimare în comedie; • însușește noțiunea de comedie lirică; • argumentează dreptul scriitorului de a figura printre marii scriitori ai lumii;
3	<p>Walt Whitman, culegerea <i>Fire de iarbă</i> (o poezie la alegere). Viața și activitatea literară. Purificarea omului prin apropierea de natură. Particularitățile artistice ale poeziei.</p> <p><i>Teoria literară. Versul liber.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește și comentează textul; • determină tema, motivele; • însușește noțiunea de vers liber; • analizează legătura poeziei cu tradițiile romantice; • descoperă particularitățile artistice ale poeziei; • apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea poeziei universale;
3	<p>Charles Baudelaire, culegerea <i>Florile răului</i> (o poezie la alegere). Viața și activitatea literară. Idea creării frumosului din urât, motivul neînvingerii răului, setea de armonie. Romanticul întârziat, precursorul simbolismului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv o poezie (la alegere); • descoperă tema, ideea, motivele; • determină concepțiile și viziunea estetică a scriitorului; • observă contrastul dintre realitate și ideal; • stabilește semnificațiile simbolurilor; • analizează particularitățile artistice; • apreciază setea de armonie a romanticului;
3	<p>Thomas Mann, romanul-eseu <i>Muntele vrăjit</i>. Viața și activitatea literară. Tematica romanului. Timpul, spațiul și mișcarea în viziunea personajelor. Particularitățile artistice. Semnificația titlului.</p> <p><i>Teoria literară. Romanul-eseu.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv unele fragmente; • comentează cele citite; • numește tematica romanului; • însușește noțiunea de roman-eseu; • analizează particularitățile artistice; • identifică semnificația titlului; • determină timpul, spațiul și mișcarea în operă; • caracterizează personajele; • identifică modalitățile de exprimare în roman; • descoperă particularitățile artistice; • apreciază valoarea filozofică prin mesajul umanist al operei.
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

literatura română – 76 de ore; literatura universală – 38 ore;
lucrări de control – 8 ore; discuții colective – 4 ore; disponibile – 12 ore.

Lista lecturii individuale

1. Mihai Eminescu, *O, mamă*.
2. Ion Druță, *Eminescu – poet național*.
3. Leonida Lari, *Scrisoare lui Eminescu*.
4. Grigore Vieru, *Legământ*.
5. *Cântarea cântărilor*.
6. George Călinescu, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*.
7. Ioan Slavici, *Opera memorialistică* (la alegere)
8. A.S. Pușkin, *Ruslan și Ludmila*.
9. F.M. Dostoevski, *Frații Karamazov*.
10. A.P. Cehov, *Trei surori*.
11. Charlotta Bronte, *Jane Eyre*.
12. Heinrich Heine, culegerea *Cartea cântecelor* (o poezie).

Clasa a 11 a

(140 de ore, 4 ore pe săptămână, disponibile – 12 ore)

nr. de ore	Conținuturile învățării	Cerințele de stat față de nivelul pregătirii generale a elevilor
1	Symbolismul. Symbolismul românesc. Caracteristici. Reprezentanți.	Elevul <ul style="list-style-type: none"> • însușește noțiunea de simbolism; • numește caracteristicile curentului; • numește reprezentanți din literatura română și din literatura universală; • se familiarizează cu temele și motivele simboliste;
5 3	Alexandru Macedonski, poemul <i>Noaptea de decembrie</i>. Viața și activitatea literară. Revista <i>Literatorul</i>. Semnificația alegorică a poemului. Elemente epice și dramatice. Valoarea simbolurilor. Romantism și simbolism în poem.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • determină tema, motivele și structura operei; • comentează semnificația alegorică și valoarea simbolurilor; • stabilește elementele romantice și simboliste; • analizează particularitățile artistice și originalitatea lor; • înțelege condiția omului de geniu; • apreciază caracterul critic, social și protestatar;
1 1	Poezia <i>Rondelul de aur</i>. Teme. Motive. Particularitățile stilului. <i>Teoria literară.</i> Symbolismul. Rondelul. Poezia <i>Rondelul rozelor ce mor</i>. Corespondența dintre spirit și natură. Rolul simbolurilor.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv rondelurile; • identifică teme, motive, valori artistice; • însușește noțiunea de rondel; • argumentează de ce textele sunt poezii cu formă fixă; • identifică simbolurile din text; • analizează semnificația simbolurilor; • comentează atitudinea poetului față de viață;
3 2	George Bacovia, poezia <i>Plumb</i>. Viața și activitatea literară. Definirea universului exterior și interior (spațiu și imagini vizuale). Elemente ale	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia; • stabilește tema, ideea; • comentează semnificația titlului și a elementelor simboliste;

	operei poetice simboliste (simbol, sugestie, muzicalitate, refren; particularitățile artistice).	<ul style="list-style-type: none"> • distinge planurile poeziei; • identifică cuvântul-cheie și semnificațiile lui; • definește și înțelege universul exterior și interior;
1	Poezia Decor. Semnificațiile simbolurilor. Motive. Corespondența dintre culoare, sentiment și senzații auditive, vizuale și olfactive.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia; • stabilește motivele din text; • valorifică semnificațiile simbolurilor; • stabilește semnificația titlului; • înțelege corespondența dintre culoare, sentiment și senzațiile auditive, vizuale și olfactive; • descoperă notele caracteristice unui peisaj hibernal; • identifică figurile de stil prin care poezia comunică o deosebită atmosferă și anumite stări;
4 2	Tudor Arghezi, poezia Testament. Viața și activitatea literară. Valoarea de artă poetică a textului. Relația dintre generații. Valoarea spirituală a cuvântului. Particularitățile artistice ale poeziei. <i>Teoria literară. Testamentul.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • numește marile teme ale creației argheziene; • comentează valoarea de artă poetică a textului; • determină tema, ideea; • stabilește structura textului; • descoperă semnificațiile titlului și ale poeziei; • cunoaște noțiunea de testament; • apreciază valoarea spirituală a cuvântului; • își expune părerea despre relația dintre generații și o argumentează;
1	Poezia Belșug. Specificul reflecției omului simplu. Particularitățile artistice. Modernismul poeziei argheziene	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • stabilește tema motivele; • descoperă imaginile artistice; • argumentează de ce poezia este o odă închinată țaranului; • identifică figurile de stil și rolul lor; • analizează particularitățile artistice; • își exprimă părerea și o argumentează;
1	Poezia Creion. Idilă între real și imaginar. Prezența naturii.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • stabilește tema poeziei; • descoperă semnificația titlului; • conștientizează relația dintre sentiment și natură; • sesizează limbajul poetic;
6 3	Lucian Blaga, poezia Eu nu strivesc corola de minuni a lumii. Viața și activitatea literară. Valoarea de artă poetică a poeziei. Specificul metaforic. Particularități ale cunoașterii poetice. <i>Teoria literară. Expresionismul.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia; • determină tema, structura; • descoperă semnificațiile; • analizează specificul metaforic și particularitățile cunoașterii poetice; • argumentează că poezia este o meditație filozofică cu profunde accente lirice; • identifică cuvintele-cheie ;

		<ul style="list-style-type: none"> • analizează folosirea verbelor în poezie; • descoperă semnificațiile din text; • argumentează că enumerarea atributelor lumii nu este făcută la întâmplare; • însușește ce este expresionismul; • identifică figurile de stil și rolul lor; • își exprimă părerea despre valorile poeziei și o argumentează;
2	<p>Poezia <i>Mirabila sămânță</i> — arta poetică a maturității în creație. Conștiința — temă și nucleu a universului poetic. Nucleul clasic al poeziei. <i>Eul</i> poetic — sămânța mirabilă, generatoare a universului. Concentrarea metaforică (destinele umane, forța vieții, lauda creației).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • determină specificul reflectării omului simplu și ideea testamentară a vieții; • argumentează că poezia înseamnă forma cea mai înaltă a spiritualității unui popor, o sinteză estetică, etică și etnică; • identifică figurile de stil și valoarea lor; • își exprimă părerea despre valorile poeziei și o argumentează;
1	<p>Poezia <i>Sufletul satului</i>. Elogiul satului, al spațiului mioritic. Exprimarea adevărilor eterne cu valoare gnomică. Particularități artistice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • conștientizează elogiul pe care poetul îl face satului și spațiului mioritic; • stabilește tema și ideea poeziei • descoperă legătura dintre generații; • apreciază adevărurile eterne cu valoare gnomică; • identifică figurile de stil și rolul lor; • își exprimă părerea și o argumentează;
3	<p>Ion Barbu, poemul <i>După melci</i>. Viața și activitatea literară. Valoarea simbolică și alegorică. Structura epico-lirică. Semnificațiile poemului. Specificul limbajului liric.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic textul; • determină tema, ideile; • analizează structura epico-lirică; • descoperă specificul limbajului liric; • determină valoarea simbolică și alegorică; • identifică rolul copilului și transfigurarea lumii prin artă; • comentează semnificațiile;
5	<p>Liviu Rebreanu — ctitor al romanului românesc modern. Viața și activitatea literară. Romanul <i>Ion</i> — roman social și realist, modern și obiectiv. Problematika romanului. Planuri narrative. Subiectul romanului. Structura romanului: partea I — <i>Glasul pământului</i>; partea II — <i>Glasul iubirii</i>. Caracterizarea personajelor. Particularități artistice. <i>Teoria literară</i>. Modernismul. Romanul obiectiv.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic și expresiv unele fragmente; • descoperă problematica și structura romanului; • însușește noțiunea de roman social (<i>cu elemente psihologice</i>); • identifică conflictele sociale; • caracterizează personajele; • descrie satul ardelean reflectat în roman și viața țaranului; • argumentează că este romanul unui destin individual; • apreciază și argumentează valoarea socială și psihologică a operei; • analizează particularitățile artistice;
6	<p>Mihail Sadoveanu, romanul <i>Frații Jderi</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • determină izvoarele de inspirație;

4	<p>Viața și activitatea literară. Geneza. Compoziția. Structura romanului și caracterul lui monografic: <i>Ucenicia lui Ionuț</i> — roman de inițiere; <i>Izvorul Alb</i> — roman al eroului împlinit; <i>Oamenii Măriei Sale</i> — roman al jertfei. Subiectul și elementele subiectului. Tipologia romanului. Caracterul epopeic. Monografia vieții sociale. Miticul și balada în roman. Personajele romanului. Figura centrală a domnitorului Ștefan cel Mare. Elemente istorice, legendare, fictive. Particularitățile artistice ale romanului.</p> <p><i>Teoria literară. Romanul istoric.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • descoperă problematica romanului; • analizează structura și caracterul monografic al vieții sociale; • cunoaște noțiunea de roman istoric; • analizează particularitățile artistice; • comentează conținutul; • caracterizează personajele principale; • descoperă modalitățile de exprimare în roman; • identifică realitatea, legenda și mitul în roman; • argumentează dorința de libertate și credință în izbândă; • evidențiază elementele specifice romanului istoric; • își exprimă părerea și o argumentează;
2	<p>Hanu Ancuței – volum de povestiri. Sinteză a universului sadovenian. Teme și motive. Personajul narator. Arta narativă. Stil și limbaj.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv o povestire (la alegere); • descoperă temele și motivele; • identifică în text atmosfera din han; • caracterizează personajele; • evidențiază rolul Ancuței în narațiune; • sesizează și analizează stilul și limbajul; • își exprimă părerea și o argumentează;
8 5	<p>Camil Petrescu, romanul <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i>. Viața și activitatea literară. Geneza romanului. Structura romanului: partea I — <i>roman al iubirii</i>; partea a II-a — <i>roman al războiului</i>. Subiectul. Semnificația titlului. Estetica noului roman. Viziunea personajului principal asupra războiului și asupra socialului. Ștefan Gheorghidiu — drama intelectualului. Specificul analizei psihologice și construcția narațiunii (discursul la persoana I).</p> <p><i>Teoria literară. Romanul de analiză psihologică.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic fragmente din roman; • stabilește tema, ideile; • analizează structura; • cunoaște noțiunea de realism, roman de analiză psihologică; • descoperă semnificațiile titlului; • identifică cele două realități exprimate în roman; • determină timpul acțiunilor; • caracterizează personajele; • argumentează că „<i>Ultima noapte...</i>” este un roman de experiență, de cunoaștere, de observație a trăirilor lăuntrice; • apreciază rolul scriitorului în literatura română; • își exprimă părerea și o argumentează;
3	<p>Drama <i>Jocul ielelor</i>. Tema. Semnificația titlului. Structura și subiectul dramei. Personajele. Problematica Stilul și limbajul artistic.</p> <p><i>Teoria literară. Drama modernă de idei, de conștiință..</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic fragmente; • determină tema, ideile; • descoperă semnificația titlului; • analizează structura și subiectul dramei; • caracterizează personajele; • argumentează că drama este o piesă psihologică; • evidențiază elementele specifice

		<p>dramei psihologice;</p> <ul style="list-style-type: none"> • își expune părerea despre tragismul personajului principal și o argumentează;
4	<p>Lucian Blaga, drama <i>Meșterul Manole</i>. Viața și activitatea literară. Motivul sacrificiului uman în numele creației. Structura dramei. Elemente comune cu balada populară. Caracterizarea personajelor. Elemente de originalitate. Semnificațiile deznodământului. Măiestria artistică.</p> <p><i>Teoria literară. Drama expresionistă</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv pe roluri unele fragmente; • comentează drama; • determină tema, motivele dramei; • precizează locul și timpul acțiunii; • analizează structura; • identifică elemente comune cu balada populară; • își actualizează noțiunea de expresionism; • caracterizează personajele; • stabilește semnificațiile deznodământului; • determină modalitățile de exprimare; • analizează măiestria artistică; • evidențiază specificul stilul și limbajul; • își expune părerea despre motivul sacrificiului uman în numele creației și o argumentează;
4	<p>Mircea Eliade, romanul <i>Maitreyi</i>. Viața și activitatea literară. Teme și motive. Structura romanului. Caracterul romantic. Caracterizarea personajelor. Conflictul spiritual dintre Orient și Occident. Semnificațiile romanului. Specificul narațiunii lui Mircea Eliade.</p> <p><i>Teoria literară. Romanul experienței.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • determină tema, ideea, motivele, structura, liniile de subiect; • comentează semnificațiile romanului; • caracterizează personajele; • analizează și argumentează conflictul spiritual dintre Orient și Occident; • comentează caracterul romantic al romanului; • observă specificul narațiunii autorului; • apreciază valoarea romanului ca sinteză a unei lumi spirituale; • evidențiază rolul lui Mircea Eliade în dezvoltarea literaturii și culturii; • își expune părerea și o argumentează;
2	<p>George Meniuc, eseu <i>Marea Neagră</i>. Viața și activitatea literară. Problematica. Chipul lui Ovidiu. Simplitatea expresiei și forța ei de convingere.</p> <p><i>Teoria literară. Eseul.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic eseu; • determină problematica; • înțelege noțiunea de eseu; • caracterizează chipul lui Ovidiu; • redă subiectul; • comentează pledoaria scriitorului pentru o artă autentică, indivizibil legată de viața poporului; • apreciază și argumentează valoarea de eseist a scriitorului;
4	<p>Marin Preda, romanul <i>Moromeții</i>. Viața și activitatea literară. Rolul subiectului în dezvoltarea problematicii țărănești. Caracteristici ale raportului dintre</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • determină tema, ideea, structura; • stabilește problematica romanului;

	individ și istorie. Viziunea asupra destinului țăranului.	<ul style="list-style-type: none"> • stabilește rolul subiectului în dezvoltarea problematicii țărănești; • caracterizează personajul principal; • comentează descrierea lumii rurale; • apreciază și argumentează măiestria scriitorului în descrierea vieții rurale, în crearea unei monografii a familiei țărănești;
3	<p>Nichita Stănescu, poezia <i>Cântec</i> (<i>E o întâmplare a ființei mele...</i>).</p> <p>1 Viața și activitatea literară. Valoarea de artă poetică a poeziei. Semnificația mesajului liric. Particularități ale limbajului.</p> <p>2 Poezia <i>Către Calateea</i>. Tema creației în numele iubirii. Semnificația titlului. Sacrificiul sinelui și motivul pietrei. Limbaj poetic. Specificul poeziei lui Nichita Stănescu.</p> <p><i>Teoria literară. Conceptul de artă poetică.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textele; • determină tema, ideea; • comentează poeziile; • analizează stilistic textele; • relevă semnificația mesajului liric; • conștientizează frumusețea și măreția sentimentului descris; • sesizează limbajul poetic; • înțelege și apreciază specificul poeziei lui Nichita Stănescu;
2	<p>Liviu Damian, poezia <i>Grai</i>. Viața și activitatea literară.</p> <p>1 Mesajele poeziei: spiritual, uman, etic, estetic. Elemente de prozodie.</p> <p>1 Poezia <i>Ființa iubitei</i>. Iubita în viziunea poetului. Stările sufletești ale eului liric. Particularitățile artistice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește și recită expresiv textul; • comentează poezia; • identifică tema, ideea; • determină elementele de prozodie; • conștientizează mesajele poeziei; • își exprimă părerea asupra conținutului și o argumentează; • citește expresiv textul poeziei; • comentează semnificațiile titlului; • identifică figurile de stil; • determină elementele prozodice; • descoperă stările sufletești ale eului liric; • motivează că discursul liric al poetului se organizează în jurul laitmotivului "ființa iubitei";
3	<p>Nicolae Breban, romanul <i>În absența stăpânilor</i>. Viața și activitatea literară. Roman obiectiv de analiză. Existența personajului non-erou, non-model. Raporturile dintre individualizare și depersonalizare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • deduce universul românesc al autorului; • determină tema, ideile; • descoperă structura operei; • caracterizează personajele; • argumentează existența personajului non-erou, non-model; • identifică modalitățile de exprimare; • își exprimă părerea referitor la raporturile dintre "cel mic" și "cel mare", între individualizare și depersonalizare;
2	<p>Fănuș Neagu, nuvela <i>Acasă</i>. Viața și activitatea literară. Tema destinului mioritic. Imaginea spațiului-matrice. Structurile spirituale de adâncime mitică ale personajelor principale.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic textul; • determină tema, ideea; • conturează imaginea spațiului-matrice; • surprinde structurile spirituale de

	<i>Teoria literară. Nuvela (și nuvela fantastică)</i>	<p>adâncime mitică ale personajelor principale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifică modalitățile de exprimare; • integrează nuvela în contextul literaturii române contemporane; • își exprimă părerea și o argumentează;
3	Grigore Vieru, poezia <i>Congresul florilor</i>. Viața și activitatea literară.	<ul style="list-style-type: none"> • citește și recită expresiv un fragment de poezie (la alegere); • determină tema, ideea textului; • analizează stilistic poeziile; • interpretează problematica lumii contemporane; • observă plasticitatea imaginilor poetice; • stabilește rolul monologului–adresare; • identifică elementele prozodice; • conștientizează necesitatea ocrotirii mediului înconjurător; • înțelege și interiorizează legătura indispensabilă a omului cu baștina și casa părintească; • selectează cuvintele și expresiile-cheie și determină semnificația lor filozofică; • relevă valoarea conotativă a cuvintelor; • urmărește gradația zbuciumului sufletesc; • pune în valoare imaginile; • observă individualitatea cuvântului poetic; • își exprimă părerea și o argumentează;
2	Problematica lumii contemporane. Ecologia naturii și a sufletului. Plasticitatea imaginilor poetice. Elemente prozodice.	
1	Poezia <i>Casa părintească</i> — meditație lirică asupra baștinei. Structura și elementele prozodice ale poeziei. Gradația zbuciumului sufletesc. Sinceritatea imaginilor poetice.	
4	Nicolae Labiș, poezia <i>Moartea căprioarei</i>. Viața și activitatea literară. Teme și motive. Structura. Peisajul și trăirea sufletească a copilului. Semnificații. Specificul emoției lirice.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textele; • comentează poeziile; • identifică tema, ideea, motivele, compoziția; • comentează semnificația titlului, a simbolurilor; • observă specificul emoției lirice; • urmărește legătura dintre peisaj și trăirea sufletească; • relevă semnificațiile diferitelor secvențe narative; • comentează motivul jertfei în numele binelui comun; • apreciază rolul naturii în viața omului; • analizează problemele filozofice: mama și moartea, moartea și nemurirea; • conștientizează valoarea literar-estetică și general-umană a poeziilor; • își exprimă părerea și o
	Poezia <i>Meșterul</i>. Teme, idei, motive, particularități.	
	Poezia <i>Miorița</i>. Comuniunea dintre om și natură.	

		argumentează;
2	Marin Sorescu, poezia <i>Trebuiau să poarte un nume</i>. Viața și activitatea literară. Relevarea creației eminesciene. Specificul liricii lui Marin Sorescu.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • comentează poezia; • determină tema, ideea; • recunoaște motivele poeziei eminesciene și comentează semnificația lor; • sesizează limbajul poetic; • analizează specificul liricii autorului; • conștientizează mesajul de idei și sentimente al poeziei; • își exprimă părerea și o argumentează;
2	Arcadie Suceveanu, elegia <i>De dragul tău</i>. Viața și activitatea literară. Tema, motivele. Semnificația titlului. Relația de dragoste. Ipostaze și semne caracteristice ale îndrăgostitului.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul; • determină tema, motivele; • comentează semnificația titlului; • descoperă stările sufletești ale eului liric; • stabilește figurile de stil și rolul lor; • identifică în text caracteristici și ipostaze ale îndrăgostitului; • își exprimă părerea și o argumentează;
3	Paul Verlaine, poezia <i>Cântec de toamnă</i>. Viața și activitatea literară. Muzicalitatea versurilor. Plasticitatea descrierii. Poezia <i>Plânge în inima mea</i>. Mesajul de idei și sentimente. Particularitățile artistice (muzicalitatea, versurilor, repetiția de cuvinte, refren, vocale).	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poeziile; • determină tema, mesajul de idei și sentimente; • analizează particularitățile artistice; • observă plasticitatea descrierii; • descoperă semnificațiile simbolurilor; • apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea curentului simbolist;
2	Aleksandr Blok, poezia <i>Necunoscuta</i> (sau altă poezie). Viața și activitatea literară. Chipul <i>Necunoscutei</i> ca întruchipare a Femeității Eterne. Particularități artistice.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv textul și o comentează; • determină tema, ideea; • analizează chipul <i>Necunoscutei</i> ca întruchipare a Femeității Eterne; • identifică antiteza și alte figuri de stil; • sesizează limbajul poetic; • apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea simbolismului și îl argumentează;
5	Stendhal (Henri Beyle), romanul <i>Roșu și negru</i>. Viața și activitatea literară. Problematica. Compoziția și semnificația operei. Elemente romantice și realiste în operă. Detalii simbolice în operă. Caracterizarea personajelor. Portrete feminine în roman. <i>Teoria literară</i> . Romanul social-psihologic.	<ul style="list-style-type: none"> • citește analitic textul; • determină problematica, compoziția; • identifică semnificația titlului; • caracterizează personajele; • descoperă elemente romantice și realiste; • descrie portretele feminine din roman; • identifică modalitățile de exprimare în text; • conștientizează tendințele romantice și realiste în creația autorului;
2	Guillaume Apollinaire, poezia <i>Podul Mirabeau</i> – meditație asupra efemerului. Viața și activitatea literară.	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic textul; • cunoaște motivele, simbolurile; • identifică spațiul și timpul;

	<p>Motive, simboluri. Comuniunea om – natură. Muzicalitatea interioară a versurilor.</p> <p><i>Teoria literară. Versul liber (actualizare).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • își actualizează cunoștințele despre versul liber; • descoperă în text mijloacele artistice și explică rolul lor; • demonstrează că poezia este o meditație a efemerului; • apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea poeziei avangardiste franceze și europene și o argumentează;
1	<p>Federico Garcia Lorca, <i>Balada somnambulă</i>. Viața și activitatea literară. Tema dragostei și a morții. Particularități artistice (<i>planurile real și transreal, elemente epice, ambianța dramatică</i>).</p> <p><i>Teoria literară. Balada – romanță.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv balada; • comentează conținutul; • identifică tema dragostei și a morții; • analizează particularitățile artistice și originalitatea lor; • formulează, și își exprimă atitudinea personală față de textul citit și o argumentează;
3	<p>Serghei Esenin, poezia <i>Scrisoare mamei</i>. Viața și activitatea literară. Sentimentul fiului față de mamă.</p> <p>Poezia <i>Hai, cântă-mi, soro...</i> Nostalgia casei părintești.</p> <p>Poezia <i>Nu mai plâng, nu chem...</i> Resemnarea față de trecerea ireversibilă a timpului. Analiza retrospectivă a drumului vieții.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poeziile; • determină tema și ideea poeziilor; • identifică figurile de stil și rolul lor; • apreciază valoarea artistică a poeziilor; • conștientizează valorile general-umane ale textelor; • își exprimă părerea asupra mijloacelor expresive și artistice ale poeziilor și o argumentează;
2	<p>Anna Ahmatova, culegerea <i>Vântul războiului (o poezie la alegere)</i>. Viața și activitatea literară.</p> <p>Mesajul de idei și sentimente al poeziei.</p> <p><i>Teoria literară. Acmeismul.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv poezia; • determină tema, ideea; • sesizează sentimentele exprimate în poezie; • identifică trăsăturile caracteristice acmeismului, aspectele lui estetice și poetice.
4	<p>Ernest Hemingway, nuvela <i>Bătrânul și marea</i>. Viața și activitatea literară. Teme și motive. Structura nuvelei. Caracterizarea personajului principal. Concentrarea asupra stării emoționale: Specificul stilului lui Hemingway.</p> <p><i>Teoria literară. Povestirea-parabolă. Subtextul.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • numește tema și motivele; • comentează semnificația simbolurilor; • caracterizează personajul principal și apreciază comportarea și trăsăturile de caracter; • analizează unele fragmente din text; • descoperă subiectul și conținutul simbolic-filozofic; • identifică semnificația titlului și a finalului; • analizează specificul stilului; • identifică modalitățile de exprimare; • apreciază rolul scriitorului în dezvoltarea prozei; • evidențiază specificul povestirii-parabolă și al subtextului; • își exprimă părerea și o argumentează;

5	<p>Bertolt Brecht, drama <i>Mutter Courage și copiii ei</i>. Viața și activitatea literară. Sursele istorico-literare. Contextul politic contemporan opereii. Soarta tragică a virtuții omenești în condițiile războiului. Chipul lui Courage.</p> <p><i>Teoria literară.</i> Drama-parabolă; „teatrul epic”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • analizează drama; • descoperă sursele istorico-literare; • determină tema, ideea, problematica; • analizează contextul politic descris; • caracterizează personajele; • observă în chipul copiilor oglindirea destinului tragic a virtuților omenești în condițiile războiului; • cunoaște noțiunile de dramă-parabolă și „teatru epic”; • apreciază contribuția autorului la dezvoltarea literaturii; • își exprimă părerea și o argumentează;
5	<p>Eugen Ionescu, drama <i>Rinocerii</i>. Viața și activitatea literară. Problematika. Structura opereii. Sensul simbolic al subiectului. Problema pierderii individualității sub influența maselor. Semnificația metaforei. Oglindirea devastării spirituale și intelectuale a societății contemporane.</p> <p><i>Teoria literară.</i> Teatrul absurdului.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv unele fragmente; • comentează cele citite; • înțelege conținutul opereii; • determină problematica; • analizează structura opereii; • comentează sensul simbolic al subiectului; • caracterizează personajele; • identifică chipurile din dramă; • sesizează sensul metaforei; • însușește noțiunea de teatru al absurdului; • identifică modalitățile de exprimare; • observă reflectarea devastării spirituale și intelectuale a societății contemporane; • apreciază locul și rolul scriitorului în dezvoltarea literaturii universale; • își expune părerea și o argumentează;
5	<p>Cinghiz Aitmatov, romanul <i>Eșafodul</i>. Viața și activitatea literară. Problematika romanului-avertisment. Decăderea morală în societatea contemporană. Condamnarea cinismului și a cruzimii. Patosul civic al romanului. Particularitățile artistice.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • citește expresiv și analitic unele fragmente; • determină tema, ideea; • analizează problematica romanului; • urmărește momentele subiectului; • caracterizează personajele; • analizează particularitățile artistice; • identifică modalitățile de exprimare; • conștientizează mesajul etic și moral al romanului; • apreciază valoarea universală a opereii; • își exprimă părerea și o argumentează;
2	Sistematizarea și generalizarea cunoștințelor	

Repartizarea orelor:

literatura română – 76 de ore; literatura universală – 38 ore;

lucrări de control – 8 ore; discuții colective – 4 ore; disponibile – 12 ore.

Lista lecturii individuale

1. Lucian Blaga, *Cântecul spicelor*.
2. Nichita Stănescu, *Despre limba română*.
3. Ion Barbu, *Umanizare*.
4. Grigore Vieru, *Rădăcina de foc*.
5. Nicolae Dabija, *Baladă*.
6. Vasile Voiculescu, *Bivolii*.
7. Marin Sorescu, *Muzeul satului*.
8. Octavian Goga, *Lăutarul*.
9. Teodor Dreizer, *Jenny Gerhardt*.
10. Anna Ahmatova, *Poemul viclean*.
11. Thomas Mann, *Mario și vrăjitorul*.
12. Lev Tolstoi, *Anna Karenina*.
13. Thomas Eliot, poemul *Țara pustie*.
14. Tudor Arghezi, *Ochii Maicii Domnului*
15. Ana Blandiana, *Dealuri*.
16. Nicolae Labiș, *Primele iubiri*.
17. Ion Druță, *Clopotnița*.
18. Leonida Lari, *Ruga de seară*.
19. Marin Preda, *Viața ca o pradă*.
20. Ion Vatamanu, *Dorința*.
21. Vasile Voiculescu, *Proza* (la alegere).
22. Mircea Cărtărescu, *Nostalgie*.
23. Marin Sorescu, *Iona*.
24. Nicolae Steinhard, *Jurnalul fericirii*.
25. M.A. Bulgakov, *Inimă de câine*.
26. Ernest Hemingway, *Fiesta*.
27. Marina Țvetaeva, *Poezii alese*.
28. Eugen Ionescu, *Scaunele*.